

energiavirasto

8.12.2025

Webinaarisarja sähkömarkkinalain muutoksista

Verkkoluvat ja luvanvaraisuus

Hankeluvat

energiavirasto

Fanny Hovi
Juristi

Verkkoluvat ja luvanvaraisuus

Sähköverkkosäätelyn perusteita

Taustalla tarve säännellä monopolitoimintaa

- Luonnollinen monopoli
 - Isot kiinteät kustannukset, pienet muuttuvat kustannukset
 - Rinnakkaisten verkkojen rakentaminen ei ole pääsääntöisesti kannattavaa

Kolmannen osapuolen verkkoon pääsy

- Liittämisvelvollisuus
- Kehittämisvelvollisuus
- Energiaviraston vahvistamat ehdot ja menetelmät

Säätely
kohdistuu
luvanvaraiseen
verkkotoimintaan

Sähköverkkoluvista

- Sähkömarkkinalain 4 § 1 mom:

Sähköverkkotoimintaa saa harjoittaa Suomessa sijaitsevassa sähköverkossa vain Energiamarkkinaviraston myöntämällä luvalla (sähköverkkolupa). Sähköverkkolupaa ei voida siirtää toiselle.

- Verkkolupatyypit

- Jakeluverkonhaltijan sähköverkkolupa
 - Yksinoikeus sähkönjakeluun jakeluverkoissa (alle 110 kV) vastuualueella
- Suurjännitteisen jakeluverkonhaltijan sähköverkkolupa
- Suljetun jakeluverkon sähköverkkolupa
 - Voi koskea jakeluverkkoa ja/tai suurjännitteistä jakeluverkkoa
- Kantaverkonhaltijan sähköverkkolupa

Suljetun jakeluverkon lupaedellytykset

Suljetun jakeluverkon sähköverkkolupa myönnetään hakemuksesta hakijalle, joka harjoittaa sähköverkkotoimintaa maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella taikka yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella sijaitsevassa jakeluverkossa tai suurjännitteisessä jakeluverkossa, jossa ei toimiteta sähköä kuluttajille, jos:

- 1) erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien toiminnot muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden;
- 2) **erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien tuotantoprosessien raaka-aineet ja lopputuotteet liittyvät olennaisesti toisiinsa taikka niiden tuotantoprosessi muodostaa tai niiden tuotantoprosessit muodostavat muulla tavoin yhtenäisen kokonaisuuden; tai**
- 3) kyseisessä verkossa jaellaan sähköä ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle taikka niihin omistussuhteessa oleville yrityksille.

Poikkeukset luvanvaraisuudesta

Sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuus

Luvanvaraista ei ole (SML 4 § 2 mom):

- 1) sähköverkkotoiminta, jossa sähköverkolla hoidetaan vain kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäistä sähköntoimitusta;
- 2) erillisen linjan kautta tapahtuva sähkönjakelu erilliselle asiakkaalle, tuottajan ja sähköntoimittajan omiin tiloihin, tytäryrityksille tai asiakkaille tämän tai näiden sähkönkäyttökohteeseen tai suljettuun jakeluverkkoon;
- 3) sähkön kuljettaminen liittymisjohdossa tai liittyjän varasyöttöyhteydessä;
- 4) sähkön kuljettaminen sähköntuotannon liittymisverkossa, jossa sähköä ei toimiteta tukkuasiakkaille tai loppukäyttäjille.

Liittymisjohto

Liittymisjohdolla tarkoitetaan

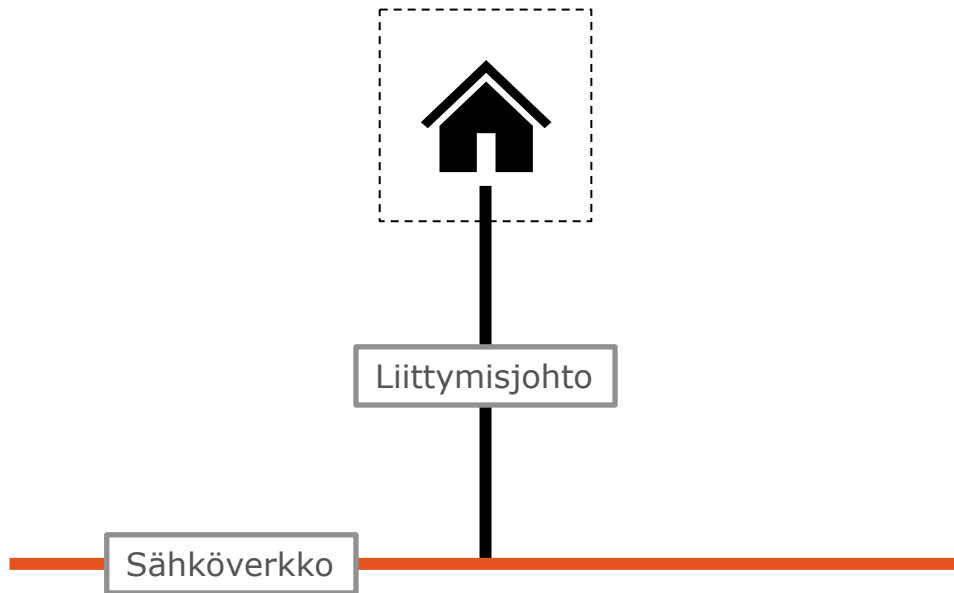
sähköjohdon ja muiden sähköverkkoon liittämiseen tarvittavien
sähkölaitteiden ja -laitteistojen muodostamaa yhtenäistä
kokonaisuutta, jolla liitetään sähköverkkoon liittyjän tai liittyjien:

a) sähkönkäyttökohde

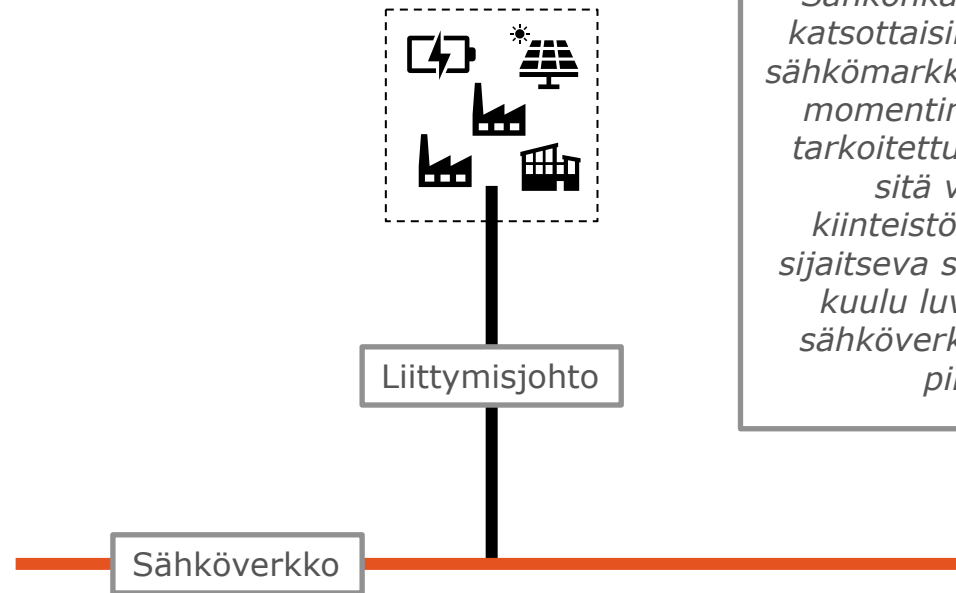

Sähkönkäyttökohteen liittymisjohto

Asuinkiinteistö

Teollisuuskiinteistö

HE 45/2025 vp:
"Sähkönkäyttökohteeksi katsottaisiin esimerkiksi sähkömarkkinalain 4 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu kiinteistö tai sitä vastaava kiinteistöryhmä, jolla sijaitseva sähköverkko ei kuulu luvanvaraisen sähköverkkotoiminnan piiriin."

Liittymisjohto

Liittymisjohdolla tarkoitetaan

sähköjohdon ja muiden sähköverkkoon liittämiseen tarvittavien
sähkölaitteiden ja -laitteistojen muodostamaa yhtenäistä
kokonaisuutta, jolla liitetään sähköverkkoon liittyjän tai liittyjien:

a) sähkönkäyttökohde

b) voimalaitoskokonaisuus tai

Voimalaitoskokonaisuus

Voimalaitoskokonaisuudella tarkoitetaan

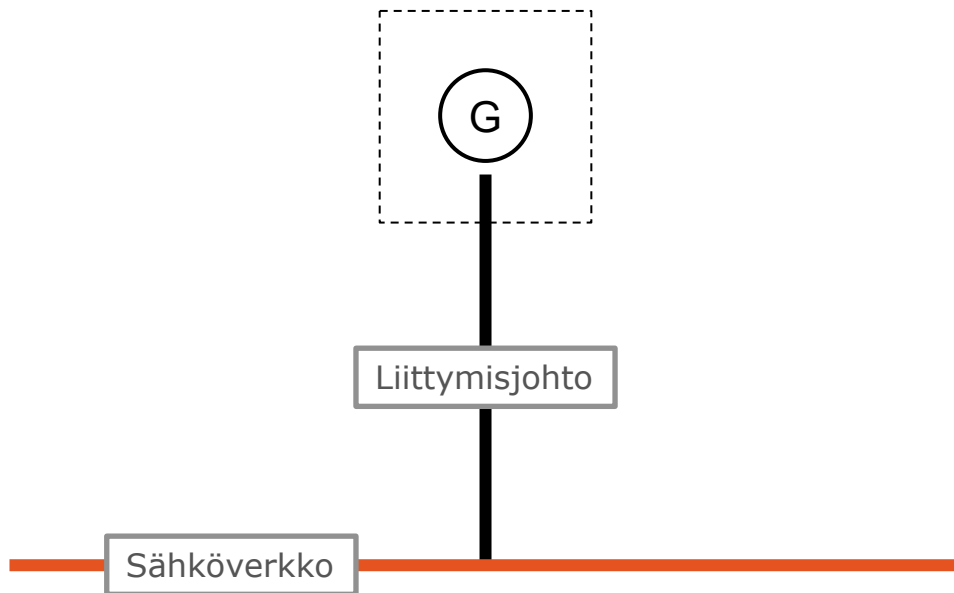
rajatulla maa-alueella tai rajatulla merialueen osalla sijaitsevaa:

- a) yhtä voimalaitosta;
- b) kahta tai useampaa voimalaitosta, jotka muodostavat yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden; tai
- c) yhtä tai useampaa voimalaitosta sekä niihin kytkeytyvää yhtä tai useampaa energia-varastoa, jotka muodostavat yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden.

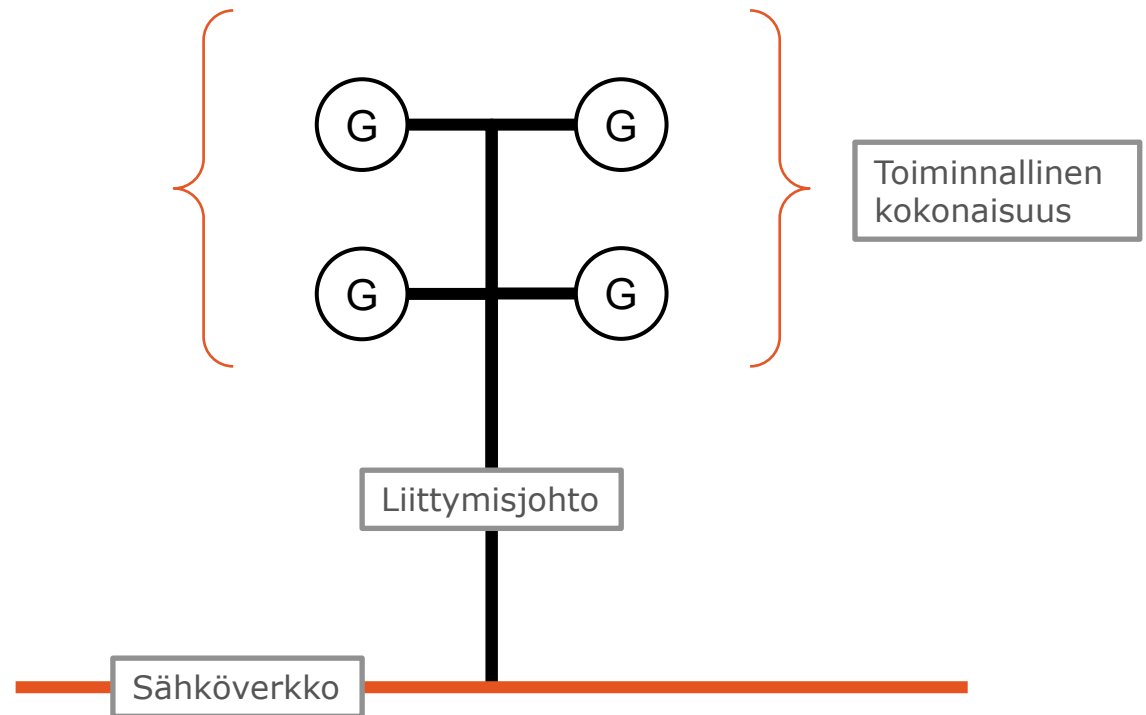

Voimalaitoskokonaisuuden liittymisjohto

Yksi voimalaitos

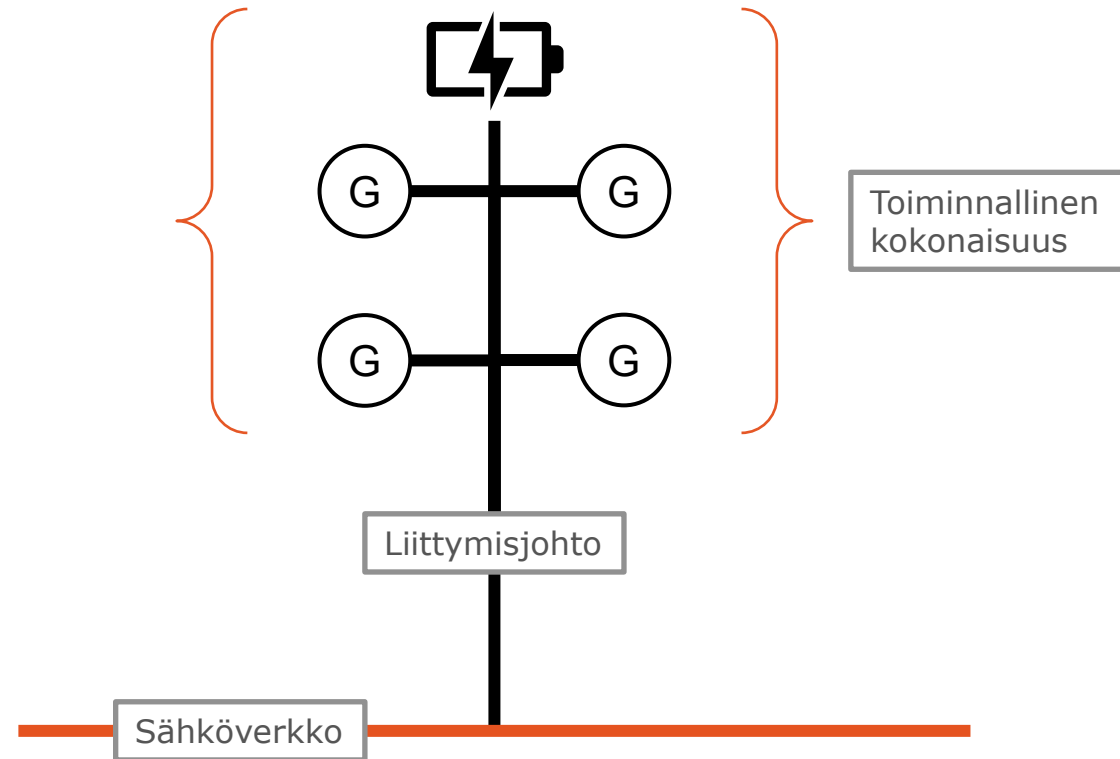

Useampi voimalaitos

Voimalaitoskokonaisuuden liittymisjohto

Useampi voimalaitos ja energiavarausto

Mitä tarkoitetaan toiminnallisella kokonaisuudella?

- ”Kyse kokonaisharkinnasta, jossa otetaan huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat ja vaikutukset sähkömarkkinalain tavoitteiden toteutumisen kannalta”
- Arvioinnissa otettava huomioon toiminnallisen kokonaisuuden muodostumisen puolesta ja vastaan puhuvat tekijät kokonaisuutena, kuten esim:
 - Edustavatko voimalaitokset samaa teknologiaa?
 - Jos eivät, tukevatko ja tasapainottavatko teknologiat toisiaan?
 - Onko voimalaitoksilla yhteinen omistaja?
 - Onko voimalaitokset suunniteltu yhteisesti?
 - Operoidaanko voimalaitoksia saman tahon toimesta?

Liittymisjohto

Liittymisjohdolla tarkoitetaan

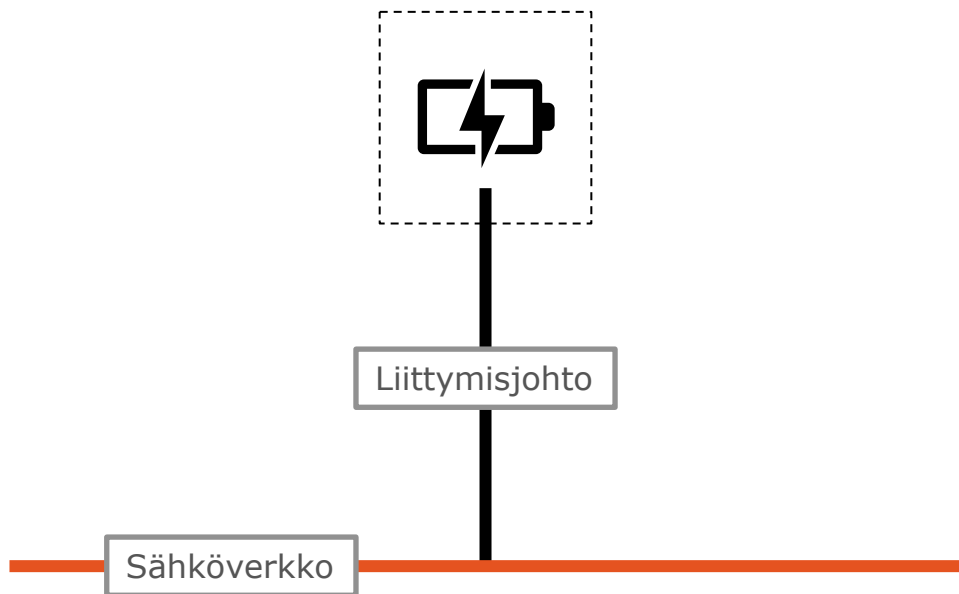
sähköjohdon ja muiden sähköverkkoon liittämiseen tarvittavien sähkölaitteiden ja -laitteistojen muodostamaa yhtenäistä kokonaisuutta, jolla liitetään sähköverkkoon liittyjän tai liittyjien:

- a) sähkönkäyttökohde
- b) voimalaitoskokonaisuus tai
- c) **yksi tai useampi toisiinsa kytketty energiavarasto**

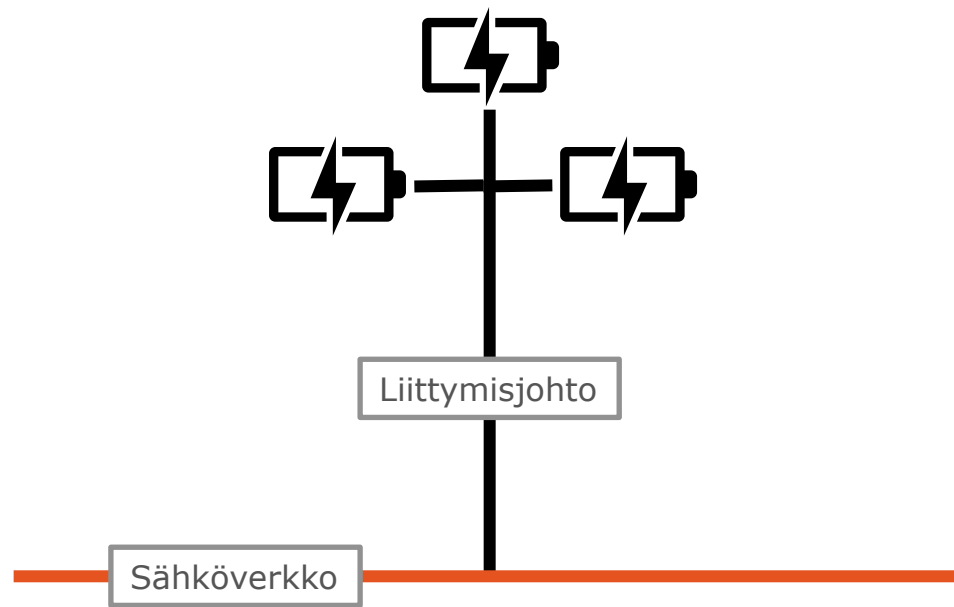

Energiavaraston liittymisjohto

Yksi energiavarasto

Useampi energiavarasto

Liittymisverkon määritelmä

Sähköntuotannon liittymisverkolla tarkoitetaan

sähköverkkoa,

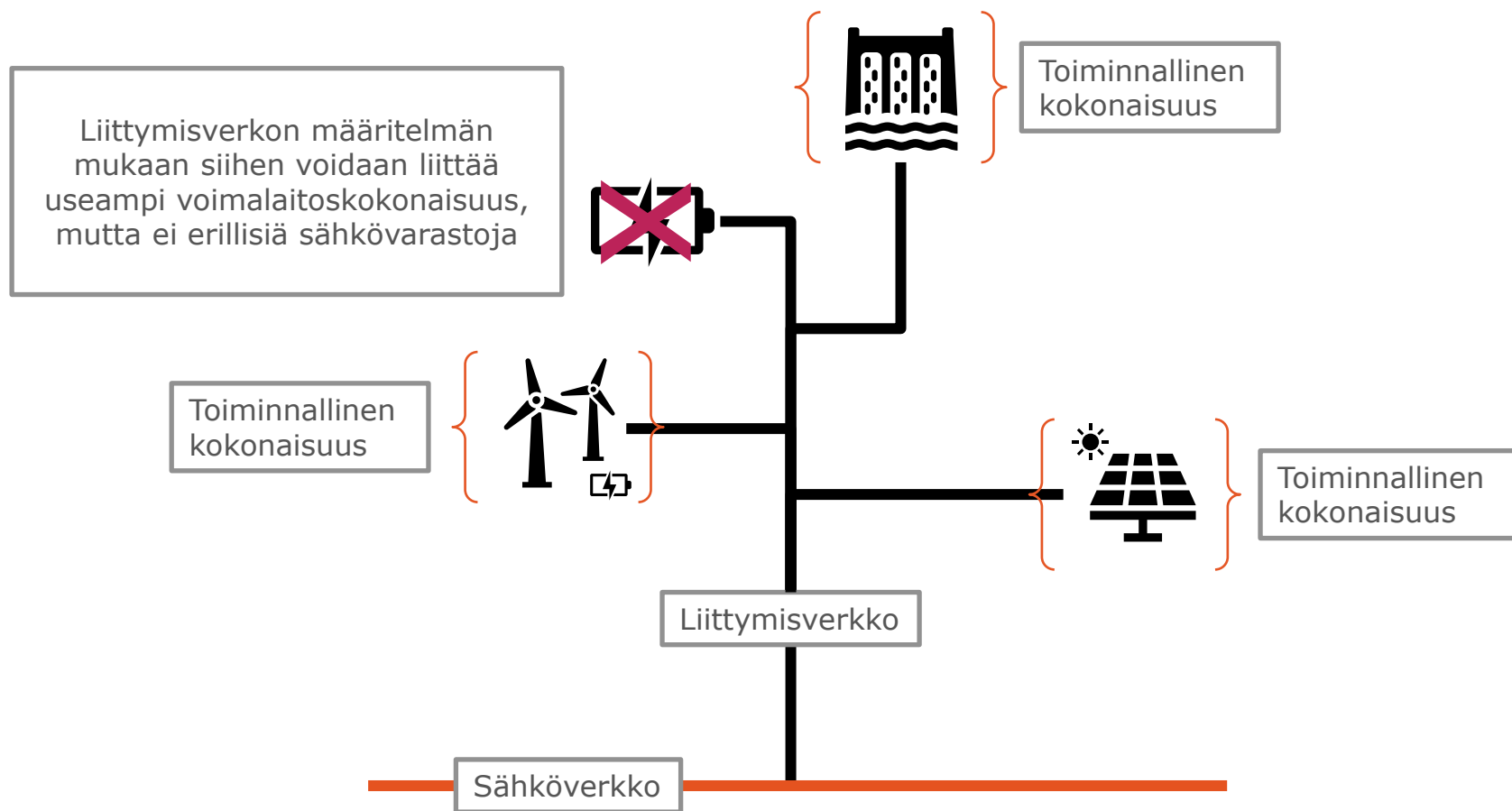
... jolla kaksi tai useampi erillinen voimalaitoskokonaisuus liittyvät

... yhteisellä liittymällä ja mahdollisella varasyöttöyhteydellä
sähköverkkoon ja

... joka on mainittua sähköverkkoa käyttävän yhden tai useamman
sähköntuottajan tai energiavaraston haltijan taikka näiden tai osan
näistä määräysvallassa olevan yrityksen hallinnassa

Liittymisverkko

Erillisen linjan määritelmä

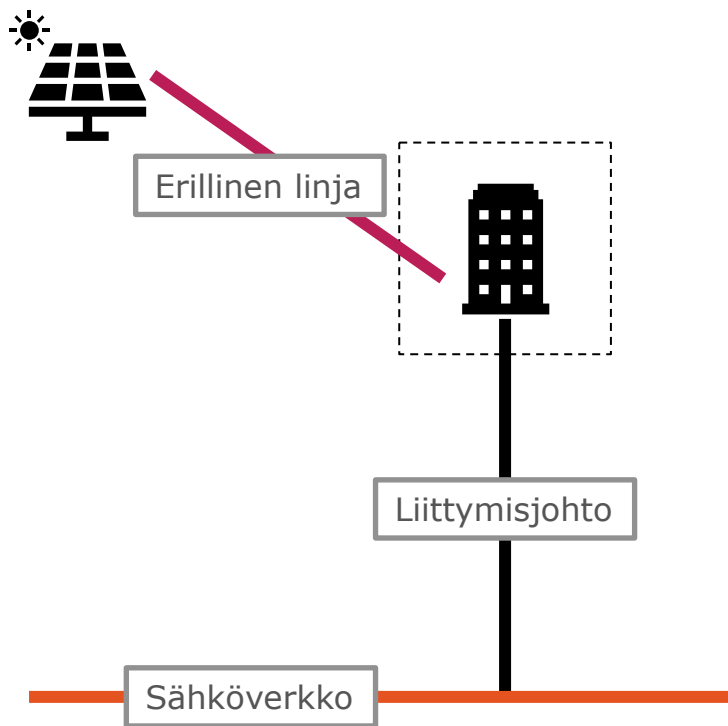
Erillisellä linjalla tarkoitetaan

- sähköjohtoa,
- ...joka liittää erillisen tuotantoyksikön erilliseen asiakkaaseen,
- ...ja sähköjohtoa,
- ...joka liittää tuottajan ja sähköntoimittajan niiden omiin tiloihin, tytäryrityksiin tai asiakkaisiin
- ...suoraa sähköntoimitusta varten

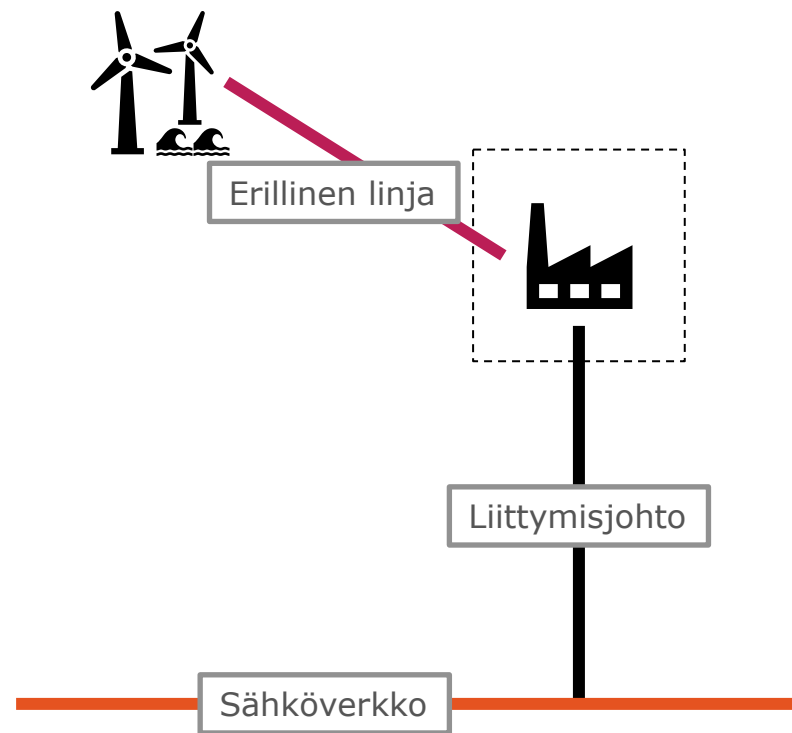

Erillinen linja

Sähkötoimitus naapuri-
kiinteistön aurinkovoimalalta

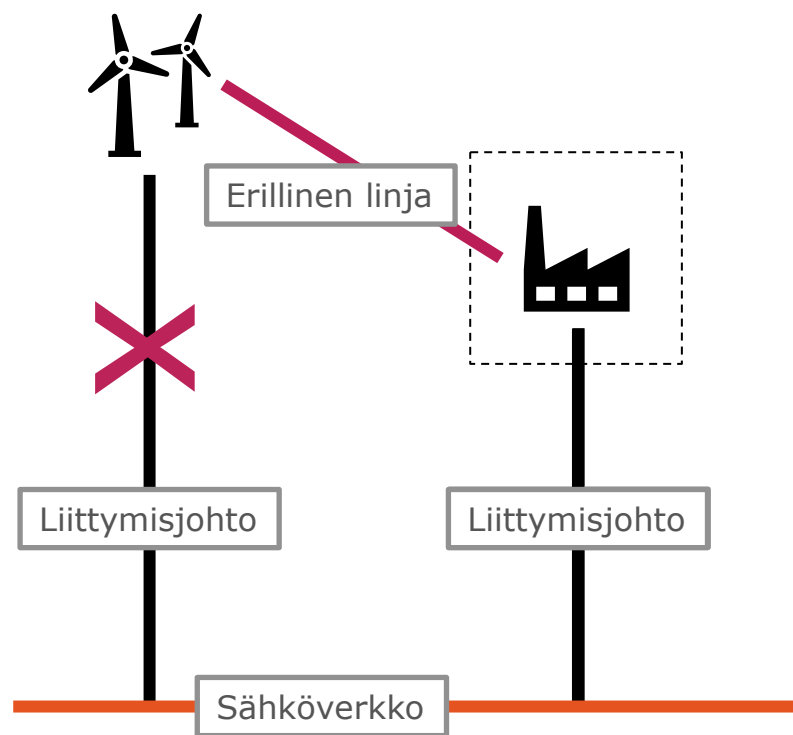
Merituulivoima ja teollisuus

Erillinen linja

Ei rengasyhteyttä

Erillinen linja ei saa yhdessä käyttöpaikan ja voimalaitoksen liittymisjohtojen kanssa muodostaa rengasyhteyttä sähköverkkoon

Usein kysyttyä: Energiayhteisö

- Paikallisen energiayhteisön määritelmä mittausasetuksessa
 - Valtioneuvoston asetus sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (767/2021) 1 luvun 3 §
 - Energiayhteisön verkon rakenteeseen liittyvät edellytykset:
 - 7) Sähkönkäyttöpaikat sijaitsevat samalla kiinteistöllä tai sitä vastaavalla kiinteistöryhmällä ja ne on liitetty jakeluverkkoon samalla liittymällä
 - 8) Sähköntuotantolaitteisto ja energiavarasto kuuluvat edellä tarkoitettuun liittymään
- Mittausasetuksessa erityissäännökset paikallisen energiayhteisön mittautietojen käsittelystä taseselvityksessä
- Energiayhteisön määritelmä mittausasetuksessa ei vaikuta verkkotoiminnan luvanvaraisuuden arviointiin SML nojalla

Ennakkotietomenettely

Luvanvaraisuutta koskeva ennakkotieto

- Energiavirastolle toimivalta antaa ennakkollinen päätös siitä, tarvitseeko tietylle toiminnalle hakea sähköverkkolupaa
 - Koskee yksittäistapausta → Vaihtoehtoisille suunnitelmille useampi hakemus
 - Maksullinen päätös (6 800 €)
 - Mahdollisuus hakea muutosta
- Tietoa annetuista päätöksistä (anonymisoituna) tullaan julkaisemaan Energiaviraston verkkosivuilla
 - Hakemuksessa tärkeää mainita salassa pidettävät tiedot ja perustella salassapitoasiat huolella

Ennakkotiedon hakeminen

- Hakemukset Energiaviraston asiointipalvelun kautta
 - Hakemusten jättäminen mahdollista 8.1.2026 alkaen
 - Kysymyspatteristo ja hakemusohjeet pyritään julkaisemaan joulukuun aikana
- Asiointipalvelun käyttäminen edellyttää valtuuttamista Suomi.fi-valtuutusten kautta
 - Valtuutukset haettavissa 8.1.2026
- Ennakkotieto voidaan tarvittaessa siirtää vastaavalla ilmoitusmenettelyllä kuin hankelupa

Energiaviraston asiointipalvelu

Aloita uusi asia

Valitse yritys * Valitse 2.

Valitse asiointiprosessi * Valitse

Asiointin kuvaus

3. ALOITA UUSI ASIA

Yritykset ja valtuudet

Asiakkaan nimi	Y-tunnus	Valtuus *
----------------	----------	-----------

energiavirasto

Valtteri Varonen
Yli-insinööri

Hankeluvat

Esityksen sisältö

- Yleistä hankelupamenettelystä
- Hankeluvan myöntämisperusteet ja lupahakemuksen sisältö
 - Verkonhaltijan voimajohto
 - Liittymisjohto
 - Sähköntuotannon liittymisverkko
 - Erillinen linja
- Hankelupapäätös

Yleistä hankelupamenettelystä

Milloin hankelupa tarvitaan?

- Sähkömarkkinalaki 14-16 §
- Nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin sähköjohtojen rakentamiseen
 - Suomen rajat ylittävien suurjännitejohtojen hankeluvat myöntää valtioneuvosto
- Hankelupamenettely koskee kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon kuuluvia johtoja, rajayhdysjohtoja, liittymisjohtoja, sähköntuotannon liittymisverkkoja ja erillisiä linjoja

Milloin hankelupaa ei tarvita?

- Kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen sähköjohdon rakentamiseen
 - Kuitenkin liittymisjohto tarvitsee aina hankeluvan, vaikka se sijaitsis kokonaan kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisällä
- Liitynnöissä, joissa varsinaista suurjännitejohtoa ei rakenneta
 - Esim. johdonvarsiliityntä, jossa liittyjän sähköasema on suoraan verkonhaltijan voimajohdon alapuolella ja liittyminen tehdään jompeilla johdosta
- Suurjännitejohdon saneerauksessa, kun johdon käyttötarkoitus ja päätepisteet säilyvät ennallaan

Miten hankelupaa haetaan?

- Hankelupa haetaan kirjallisesti Energiavirastolta
- **Energiavirasto ottaa käyttöön vuoden 2026 alusta alkaen hankelupahakemuspohjan, jota tulee käyttää hankelupaa haettaessa**
 - Hakemuspohjan tulee saataville tämän viikon aikana Energiaviraston internet-sivuille (Asiointi → "Hae sähkönjohdon rakentamiseen hankelupaa")
- Uusiutuvan energian tuotantolaitoksen **liittymisjohdon** hankelupaa voi hakea myös [Luvat ja valvonta -palvelusta](#)
- Hankelupa on maksullinen (v. 2026 alusta 2500 €)

Hankeluvan myöntämisperusteet

Hankeluvan myöntämisperusteet

- Hankelupamenettelyssä tarkastellaan suurjännitejohdon rakentamisten tarvetta sähköjärjestelmän näkökulmasta
- Tarveharkinnalla tai ilman tarveharkintaa
 - Tarveharkinnassa hakijan on osoitettava, että sähköjohdon rakentaminen on sähkönsiirron turvaamiseksi tarpeellista

Tarveharkinta

- ✓ Verkonhaltijan verkkotoimintaan kuuluva johto
- ✓ Liittymisjohto muuhun kuin lähimpään verkkoon
- ✓ Sähköntuotannon liittymisverkko

Ilman tarveharkintaa

- ✓ Liittymisjohto lähimpään verkkoon
- ✓ Erillinen linja

Tarveharkinta verkkotoiminnan johdoissa

- Kaikki verkkotoimintaan kuuluvat suurjännitejohdot hankelupamenettelyn tarveharkinnan piiriin 1.1.2026 alkaen
- Verkonhaltijoiden tulee suunnitella, rakentaa ja ylläpitää sähköverkkositen, että verkonhaltija kykenee tuottamaan siirto- ja jakelupalvelun verkkonsa käyttäjille kustannustehokkaalla tavalla
- Johdon tulee täyttää lainsäädännön tavoitteet kustannustehokkaalle verkon rakentamiselle sekä perustellut tarpeet suurjänniteverkon siirtoyhteyksien kehittämiseksi
- Rakennettavan sähköjohdon tulee erota liittymisjohdon tunnusmerkeistä

Tarveharkinta verkkotoiminnan johdoissa

- Vuoden 2026 alusta alkaen jakeluverkonhaltijan tulee toiminta-alueellaan kehittää sähköverkkoon kahden tai useamman erillisen voimalaitoskokonaisuuden liittämiseksi sähköverkkoon verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti
 - Verkon tulee olla mahdollisimman kustannustehokkaasti suunniteltu
 - Hakemuksessa osoitettava voimalaitoskokonaisuuksien sijainti ja suunniteltu verkko
- Energiavirasto arvioi rakennettavan voimajohdon tarvetta sähköjärjestelmän kokonaistehokkuuden näkökulmasta ottaen huomioon johdon rakentamisen vaikutukset sähkönkäyttäjille

Liittymisjohdot – ilman tarveharkintaa

Liittymisjohdolla tarkoitetaan sähköjohdon ja muiden sähköverkkoon liittämiseen tarvittavien sähkölaitteiden ja -laitteistojen muodostamaa yhtenäistä kokonaisuutta, jolla liitetään sähköverkkoon liittyjän tai liittyjien:

- a) sähkönkäyttökohde;
- b) voimalaitoskokonaisuus; tai
- c) yksi tai useampi toisiinsa kytketty energiavarasto

- Hankelupa ilman tarveharkintaa liittymisjohdolle, jolla verkkoon liittyvä kohde liitetään lähimpään verkonhaltijan suurjänniteverkkoon
- Lähin verkko tarkoittaa liittymisjohdon liittyjän pään päätepistettä (esim. liittyjän sähköasema) linnuntietä lähintä saman jännitetason verkonhaltijan suurjänniteverkkoa
 - Liittymisjohdon liittymispisteen ei kuitenkaan tarvitse olla tämä linnuntietä lähin piste

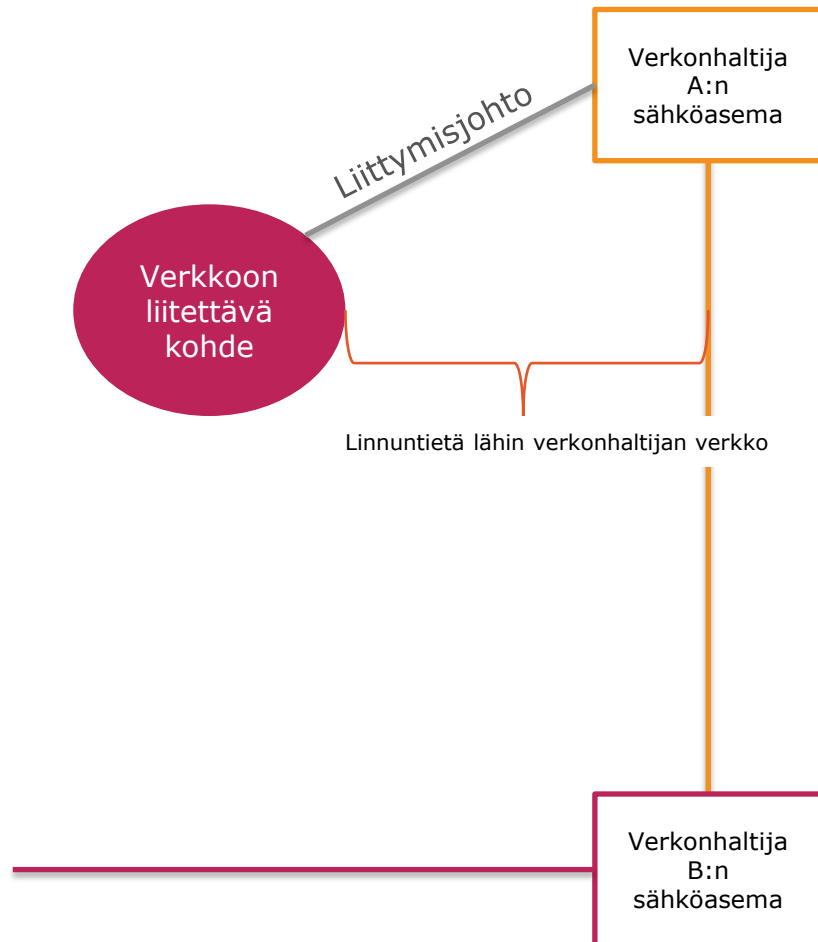

Liittymisjohdot - tarveharkinta

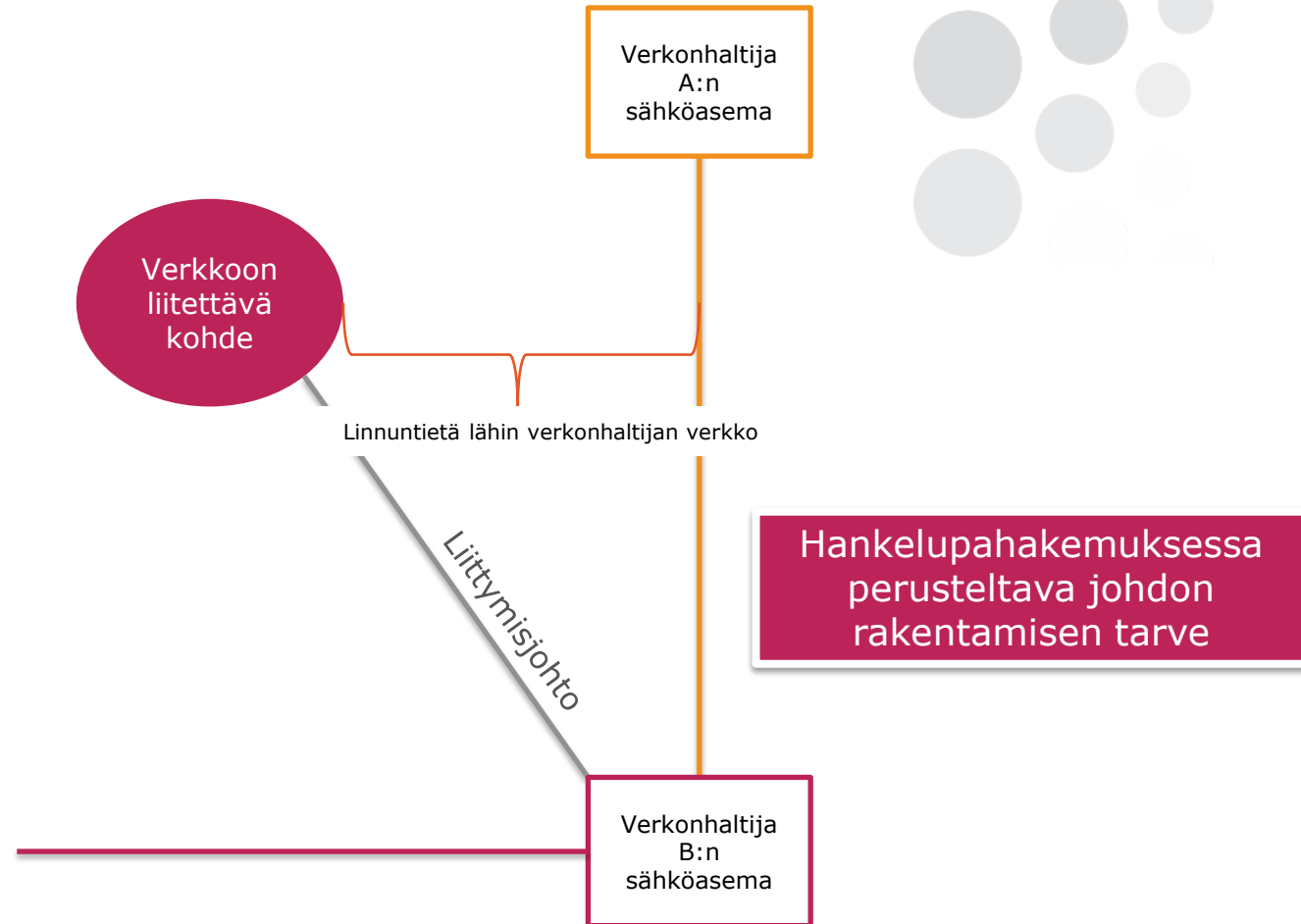
- Jos liittymisjohtoa ei rakenneta lähimmän verkonhaltijan verkkoon, kohdistuu siihen tarveharkinta
- Hankeluvan hakijan perusteltava, miksi liittymisjohto rakennetaan muuhun kuin lähimpään verkkoon ja miksi liittyminen lähimpään verkkoon ei ole mahdollista
- Liittyminen muuhun kuin lähimpään verkkoon voi olla tarpeellista esim. liittyjän suuren liittymistehon vuoksi (lähimmän verkon vahvistamiseen kuluva aika liian pitkä tai vahvistaminen ei ole järkevää)
- Liittymisjohton rakentaminen ei sen sijaan ole tarpeellista, jos syy muuhun kuin lähimpään verkkoon liittymiselle olisi edullisempien verkkopalvelumaksujen piiriin pääseminen

Liittymisjohto: ei tarveharkintaa

Liittymisjohto: tarveharkinta

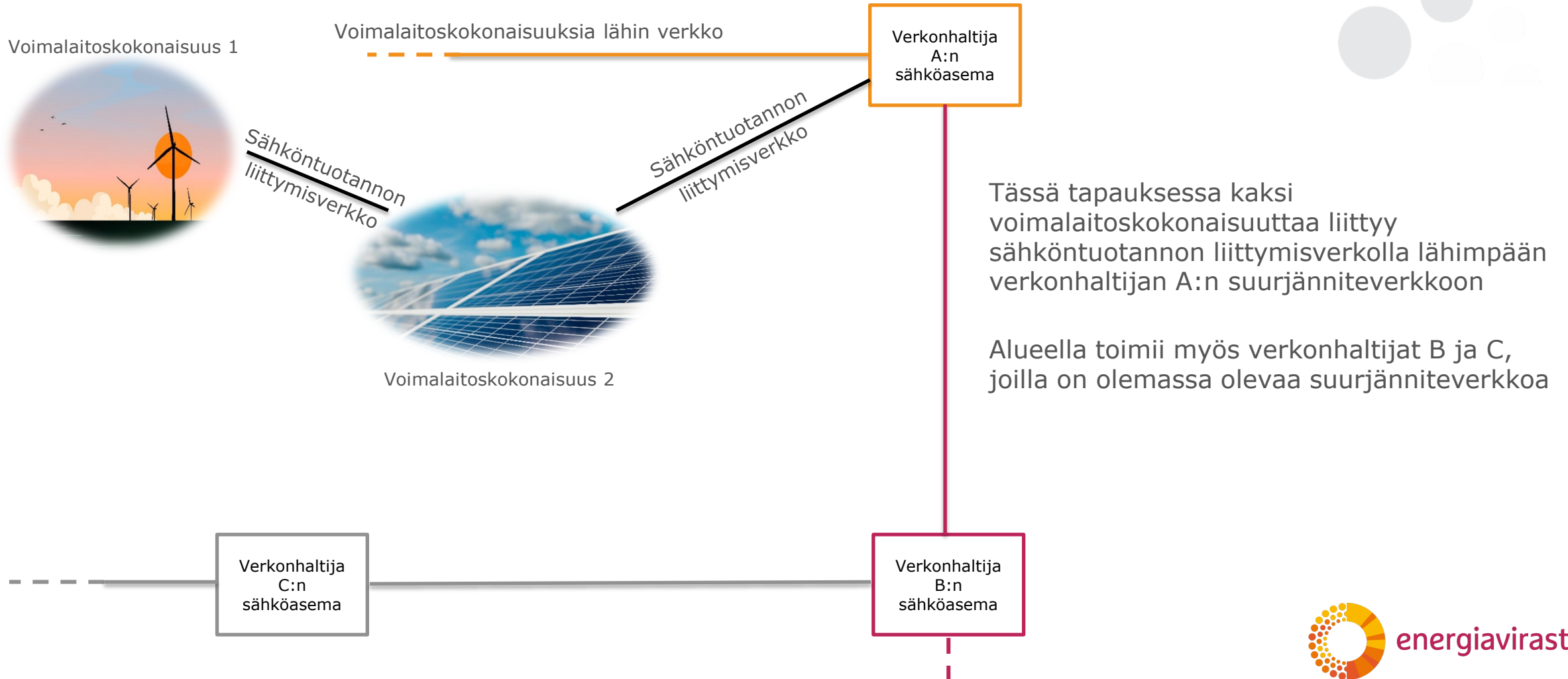
Sähköntuotannon liittymisverkko

// Sähköverkko, jolla kaksi tai useampi erillinen voimalaitoskokonaisuus liittyvät yhteisellä liittymällä ja mahdollisella varasyöttöyhteydellä sähköverkkoon ja joka on mainittua sähköverkkoa käyttävän yhden tai useamman sähköntuottajan tai energiavaraston haltijan taikka näiden tai osan näistä määräysvallassa olevan yrityksen hallinnassa

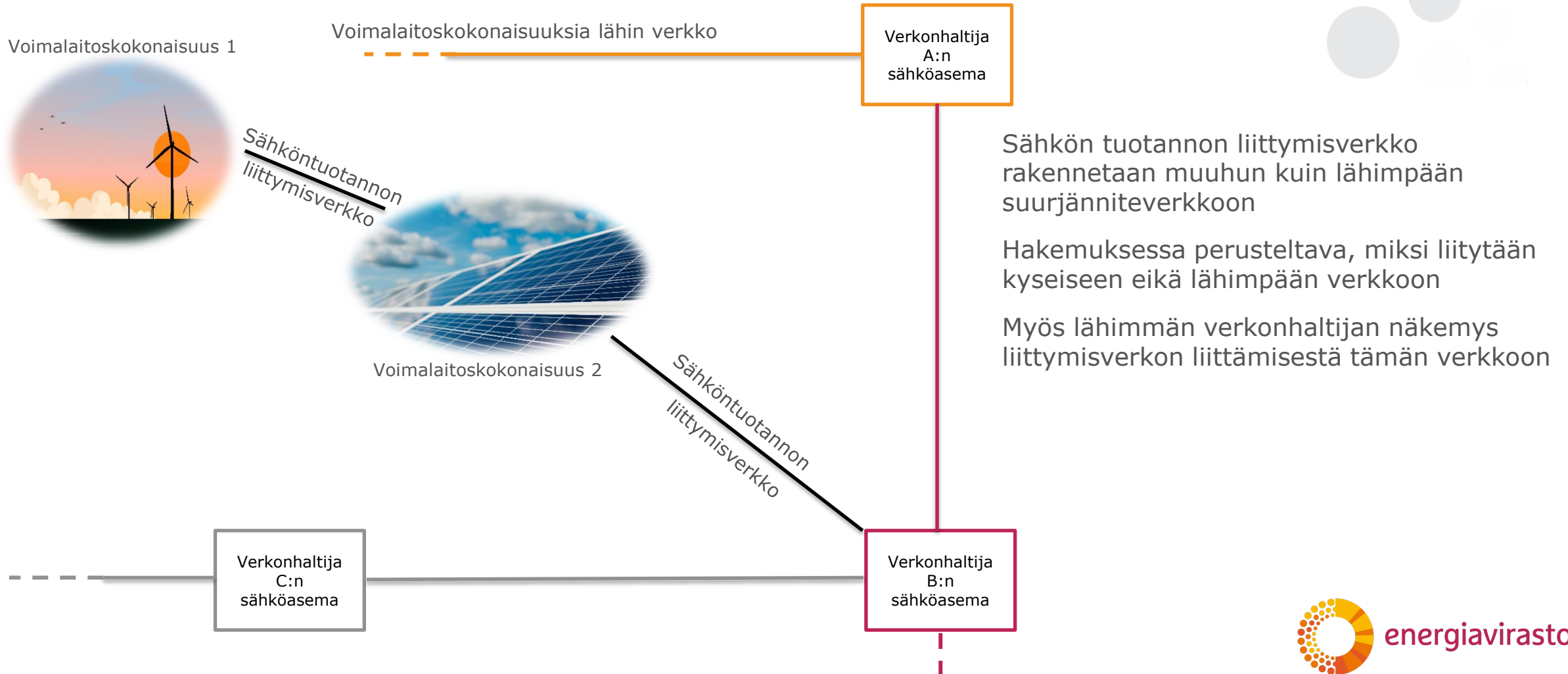
- Hankelupa myönnetään aina tarveharkinnalla
- Tarpeen rakentaa, jos alueella toimivat jakeluverkonhaltijat eivät voi kehittää suurjänniteverkkoaan voimalaitoskokonaisuuksien liittämiseksi tai jos verkonhaltija ei kykenisi rakentamaan verkkoa voimalaitoshankkeiden suunnitellussa rakentamisaikataulussa
- Perusteltava tarve, jos rakennetaan muuhun kuin lähimpään verkkoon

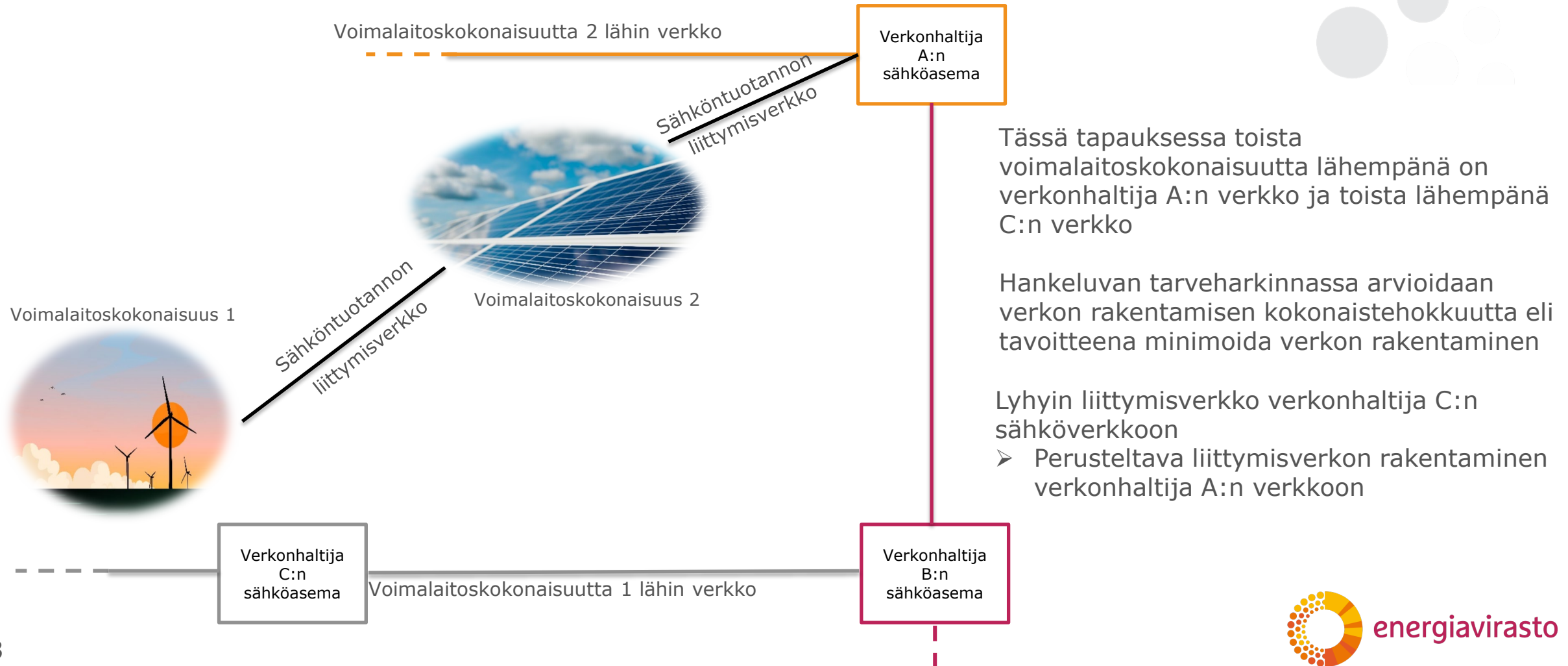
Sähkön tuotannon liittymisverkko lähimpään SJ-verkkoon

Sähköntuotannon liittymisverkko muuhun kuin lähimpään SJ-verkkoon

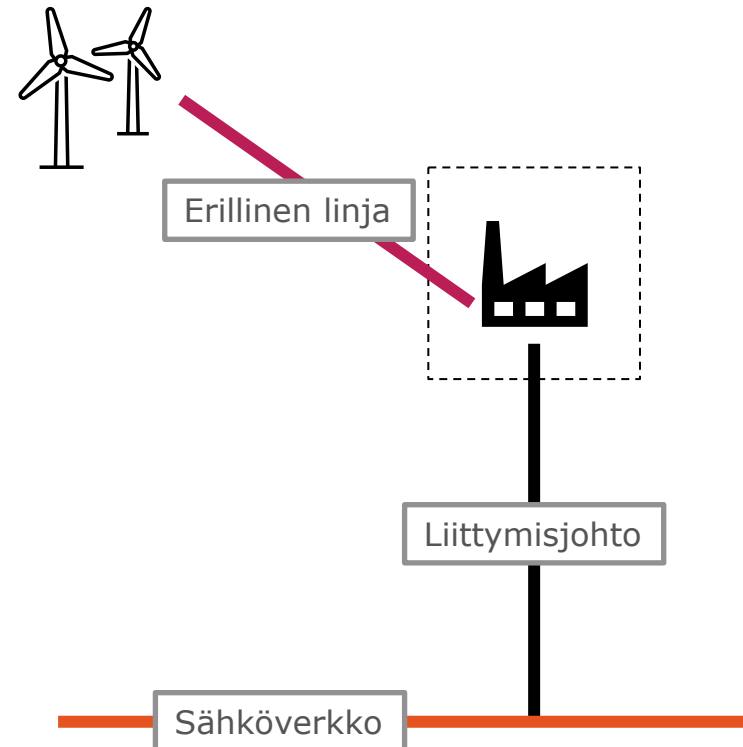
Sähköntuotannon liittymisverkko – useita SJ-verkkoja lähellä

Erillinen linja – ilman tarveharkintaa

// Erillinen linja on sähköjohto, joka liittää erillisen tuotantoyksikön erilliseen asiakkaaseen, ja sähköjohto, joka liittää tuottajan ja sähköntoimittajan niiden omiin tiloihin, tytäryrityksiin tai asiakkaisiin suoraa sähköntoimitusta varten

- Erilliselle linjalla hankelupa myönnetään ilman tarveharkintaa

Verkkotoiminnan luvanvaraisuus ja rakennettavan voimajohdon määritelmä

- Jos rakennettavan voimajohdon määritelmä ja verkkotoiminnan luvanvaraisuus on epäselvää, ratkaisua luvanvaraisuuteen voi pyytää ennakkotietomenettelystä
- Jos samanaikaisesti on vireillä ennakkotietomenettely ja hankelupahakemus, ennakkotieto ratkaistaan ensin

! Hankelupa ei ole ensisijainen menettely ratkoa verkkotoiminnan luvanvaraisuutta eikä rakennettavan voimajohdon määritelmää

Hankelupahakemus ja -päätös

Hankelupahakemuksen sisältö

- Hankeluvan hakuohjeet ja hakemuspohja julkaistaan Energiaviraston [internet-sivuilla](#)
- Hakemuksessa esitettävä
 - Tiedot rakennuttajasta
 - Johdon tärkeimmät tekniset tiedot ja reittikartta
 - Kustannusarvio ja rakennusaikataulu
 - **Selvitys johdon käyttötarkoituksesta ja rakentamisen tarpeesta**
 - **Lausunto vastualueen verkonhaltijalta**
 - **Lausunto verkonhaltijalta, jonka verkkoon voimajohto liitetään**
 - **Lausunto lähimmältä verkonhaltijalta**

Johdon käyttötarkoitus ja rakentamisen tarve

- Hankelupahakemuksessa selvitettävä, mikä on johdon rakentamisen tarve sekä sen käyttötarkoitus
- Hakemusohjeissa ja -pohjassa ohjeistettu jokaisen johtotyypin osalta selvitettävät tiedot

Verkkotoiminnan johto

- ✓ Tarpeen rakentaa verkkotoiminnan näkökulmasta
- ✓ Kustannustehokkaasti toteutettu
- ✓ Ei yksittäisen asiakkaan liittämiseksi verkkoon

Liittymisjohto

- ✓ Mitä liitetään verkkoon?
- ✓ Tarveselvitys, jos ei liitetä lähimpään verkkoon

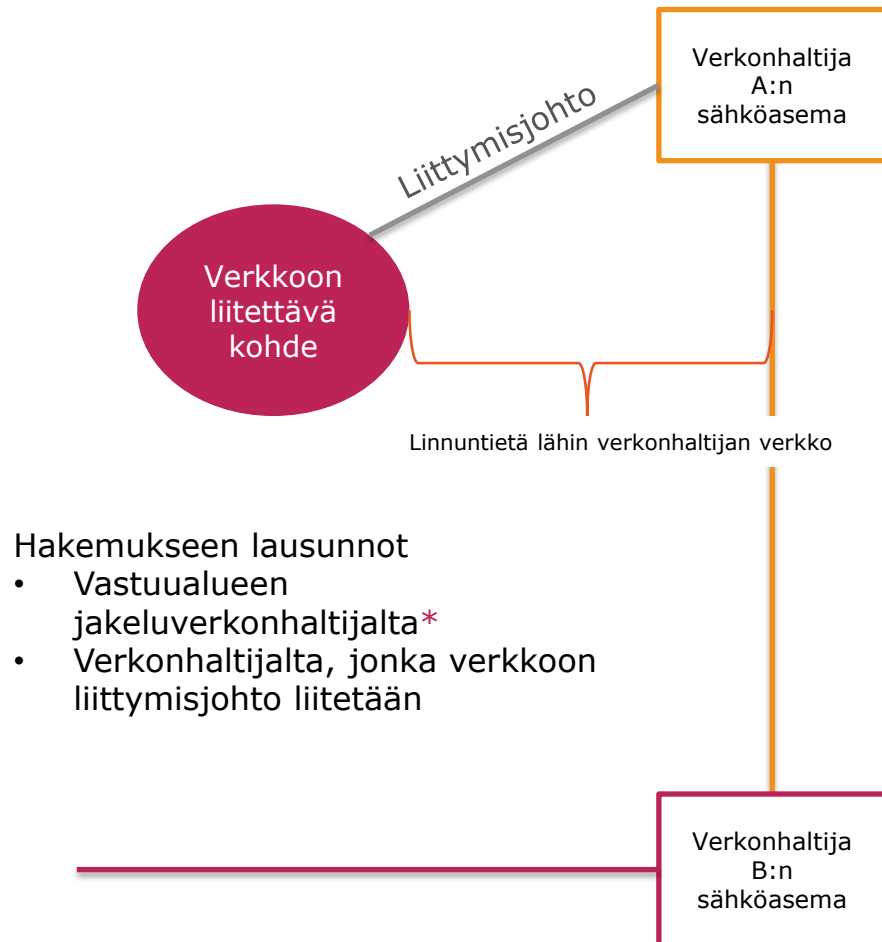
Liittymisverkko

- ✓ Millaisia voimalaitoskokonaisuuksia?
- ✓ Kuka omistaa verkon ja voimalaitokset?
- ✓ Verkonhaltijoiden mahdollisuus rakentaa verkko

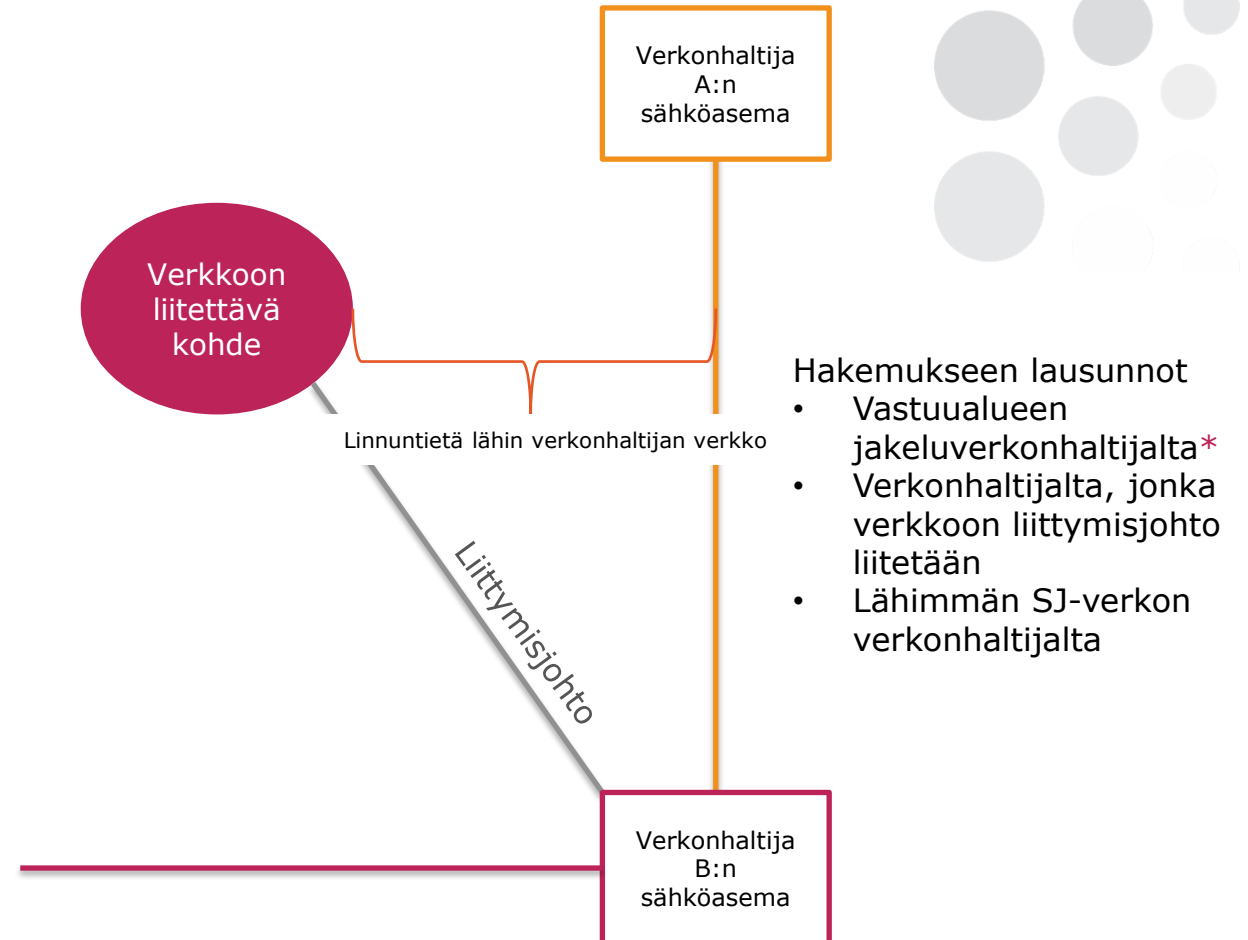
Erillinen linja

- ✓ Voimalaitoskokonaisuus ja sähkönkäyttökohde
- ✓ Kokonaiskuva suunnitellusta verkosta

Liittymisjohto: ei tarveharkintaa

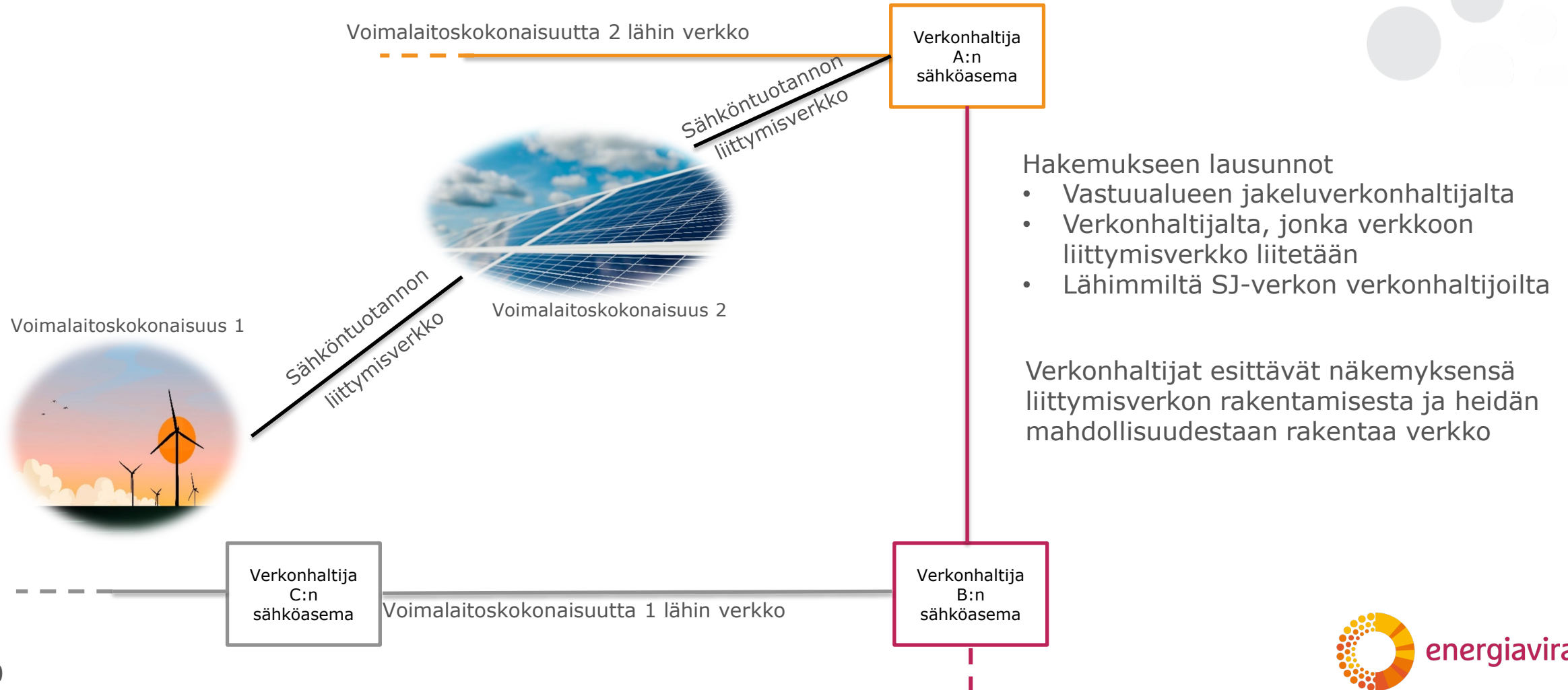

Liittymisjohto: tarveharkinta

*Jakeluverkonhaltijoiden vastuualueet voi tarkastaa Energiaviraston [Verkonhaltijat kartalla -palvelusta](#)

Sähköntuotannon liittymisverkko – verkonhaltijoiden lausunnot

Hankelupapäätös

- Voimassa viisi vuotta lainvoimaiseksi tulosta
- Hankeluvan siirtokelpoisuus
 - Liittymisjohdon ja erillisen linjan hankelupa voidaan siirtää toiselle taholle, kun luvan tarveperuste säilyy ennallaan
 - Sähköntuotannon liittymisverkon hankelupa voidaan siirtää toiselle taholle, jos tämä on verkkoa käyttävä sähköntuottaja tai energiavaraston haltija taikka näiden tai osan näistä määräysvallassa oleva yritys
 - Verkonhaltijan voimajohdon hankelupaa ei pääsääntöisesti voida siirtää
- Jos rakennettava voimajohto ei ehdi valmistua hankeluvan voimassaoloaikana, tulee hakea uutta lupaa
- Voimajohdon valmistumisesta ilmoitettava Energiavirastolle kahden kuukauden kuluessa

Keskeisimmät muutokset

- ▶ Verkonhaltijoiden suurjännitejohdot tarveharkinnan piiriin
- ▶ Uutena sähköntuotannon liittymisverkon ja erillisen linjan hankelupa
- ▶ Johdon käyttötarkoituksesta ja liitettävästä kohteesta toimitettava aiempaa enemmän tietoja
- ▶ Hankelupahakemuksen hakemuspohja

Lopuksi

- Tutustukaa päivitettyyn hankeluvan hakuohjeistukseen ennen luvan hakemista
- Energiaviraston julkaisemaa hakemuspohjaa tulee käyttää hankeluvan hakemisessa vuoden 2026 alusta alkaen
- Hakemukset vireille vasta, kun kaikki luvan hakemiseen tarvittava materiaali on kasassa

**Hankeluvan hakuohjeet ja
hakemuspohja löytyvät
Energiaviraston nettisivuilta
"Asiointi" -osiosta**

energiavirasto

Kiitos!

Fanny Hovi, Valtteri Varonen

Luvanvaraisuutta koskevat kysymykset: verkkoluvat@energiavirasto.fi

Henkilökohtaiset sähköpostit: etunimi.sukunimi@energiavirasto.fi

Webinaarisarjan seuraavat osat:

15.12. klo 13-14.00, osa 4: Vastaukset toimialan kysymyksiin